

บทสรุปความการศึกษาจินตภาพทางบทกลอนของเจิงซิน

曾心诗歌意象研究

The Analysis of Imagery of ZengXin's Poems

卢玉福 Lu Yufu¹

บทที่ 1 บทนำ

จินตภาพหมายถึง “การหลอมรวมความรู้สึกนึกคิด” ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของบทกวี เจิงซินเป็นกวีชื่อดังชาวไทยเชื้อสายจีน ผู้ร้อยกรองบทกวีที่มีกลิ่นอายของวัฒนธรรมไทยผสมผสานอยู่ เป็นลักษณะพิเศษโดดเด่น ทั้งยังเป็นบทกวีที่ทำให้ผู้อ่านเห็นความแตกต่างในการประพันธ์และการข้ามวัฒนธรรมระหว่างจีนกับไทยอย่างชัดเจน

บทความนี้ได้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ของ 卢玉福 Lu Yufu ผู้ศึกษาบทกวีของเจิงซิน จัดกลุ่มจำแนกแนวคิดและวิเคราะห์บทจินตภาพกวีของเจิงซินในสองด้าน คือ ปรัชญาและวัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในบทกวีนั้นๆ กับความคิดและความรู้สึกที่แฝงอยู่ในบทกวี

ผู้เขียนได้ยึดหลักเกณฑ์เรื่องโครงสร้างจินตภาพกวีและการดำเนินเรื่องของบทประพันธ์ประเภทนี้ ในการวิเคราะห์บทกวีของเจิงซินจากหนังสือรวมบทกวีสามเล่ม ได้แก่ 1) หนังสือรวมวรรณกรรมตะวันออกเฉียงใต้ ฉบับรวมบทกวีเจิงซิน 2) บทคัดสรรวรรณกรรมของเจิงซิน 300 บท 3) กระท่อมน้อยฉบับรวมบทกวีย่อยของเจิงซิน

บทที่ 2 การวิเคราะห์จินตภาพกวีของเจิงซิน

ผู้เขียนได้จำแนกประเภทบทกวีของเจิงซินออกเป็น 3 ประเภทดังนี้คือ 1) การใช้สรรพสิ่งมาพรรณาประพันธ์เป็นบทกวี 2) เนื้อหาสื่อถึงอารมณ์ 3) เป็นบทกวีที่มักจะเกิดขึ้นในฉับพลันทันใจ แบ่งเป็นบทกวีบทยาว กวีบทสั้น และกวีบทเล็ก

ตัวอย่างจินตภาพกวีบทยาวของเจิงซินที่โดดเด่น ได้แก่ บทกวีเรื่องฝรั่งหน้าบ้าน บทกวีเรื่องมะละกอหลังห้อง บทกวีไผ่สีเขียว หรือบทกวีกล้วยไม้ เป็นต้น เหตุผลหลักที่ผู้เขียนเลือกศึกษาบทกวีเหล่านี้เป็นเพราะเจิงซินใช้เรื่องราวในชีวิตประจำวันมาร้อยเรียงเป็นบทกวี เป็นเรื่องราวใกล้ตัวที่เปรียบเปรยกับธรรมชาติ และตัดสินใจเลือกต้นเรื่องในการสร้างบทจินตภาพกวีที่พรรณาเปรียบเปรยให้ผู้อ่านเห็นอย่างชัดเจนร้อยกรองประพันธ์เป็นบทกวีได้อย่างสวยงามลงตัว

จินตภาพกวีบทสั้นของเจิงซินส่วนใหญ่รวบรวมอยู่ในหนังสือเรื่องรวมบทกวีจีนสมัยใหม่ฉบับเจิงซิน 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษและภาษาจีน บทประพันธ์ของเจิงซินในช่วงปีค.ศ. 1994-2002 มีทั้งสิ้น 35 บท ส่วนหนึ่งได้ถูกนำมาวิเคราะห์และศึกษา โดยจำแนกออกเป็นบทๆ ดังต่อไปนี้ คือ บ้านกวี การปล่อยสัตว์

¹Lu Yufu วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติมหาบัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีจีนสมัยใหม่และร่วมสมัย) รุ่นที่4

ปากกาสามด้าม ความคิดถึง ปณิธาน หลังฤทธิ์สุรา เป็นต้น

จินตภาพกวีบทเล็กของเจิงชินมีอยู่มาก ผู้เขียนจึงเลือกศึกษาเฉพาะลักษณะพิเศษด้านจินตภาพกวี เช่น บทกวีเรื่องดันโพธิ์ หนึ่งในบทมีสองบาท เนื้อความตามอักษรจีนแปลความได้ว่า นั่งฉานอยู่ที่ดันโพธิ์ พบใบไม้ร่วงหล่นสามใบ ใบหนึ่งเขียนอักษรว่าพระ ใบที่สองวาดเป็นพระพุทธรูป ใบสุดท้ายไร้รูปไร้อักษร จากบทกวีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจิงชินเปรียบเทียบการนั่งฉานสมาธิออกเป็น 3 ระดับ โดยนำปรากฏการณ์ทางธรรมชาติมาเป็นตัวเดินเรื่อง นี่ถือเป็นลักษณะพิเศษและโดดเด่นของบทกวีเจิงชิน

บทที่ 3 จินตภาพกวีของเจิงชินที่แฝงด้วยปรัชญาและวัฒนธรรม

ผู้เขียนได้คัดเลือกมุมมองด้านมโนทัศน์แห่งการประพันธ์จินตภาพที่ปรากฏวัฒนธรรมของทั้งไทยและจีน นำมาวิเคราะห์และศึกษาไม่ว่าจะเป็น “รูปแบบแนวคิด” เชิงแนวคิดที่เน้นภาพลักษณ์เป็นพื้นฐานในการประพันธ์บทกวี เช่น บทว่านหางจรเข้ หรือด้านลักษณะพิเศษของปรัชญาชีวิตและจิตวิญญาณชีวิตแห่งการรู้ตัวของมนุษย์เช่น บทน้ำตาของต้นไม้ บทต้นมะพร้าว บทอรุณรุ่งแห่งฤดูใบไม้ผลิ ลักษณะพิเศษในการบูรณาการแนวคิดการเปรียบเทียบและแนวคิดคำสอน ซ่อนอยู่ในบทกวีอย่างมหัศจรรย์ เช่น บทไผ่สีเขียว บททางตัน ลักษณะการเปรียบเทียบนี้เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนเรียนรู้และเข้าใจอยู่แล้ว กวีเพียงแต่หยิบยกขึ้นมามอง ให้เห็นภาพตามลักษณะเนื้อเรื่อง พรรณาไปตามอารมณ์ผสมกับการแฝงเร้นปรัชญาชีวิตบางอย่าง ทำให้เกิดเป็นความพิเศษและโดดเด่นของงานกวีชิ้นมานั้นเอง

บทที่ 4 การพิจารณาจินตภาพกวีของเจิงชิน

การสร้างจินตภาพแห่งบทกวีของเจิงชินจากมิติมุมมอง “การพิจารณาเชิงสุนทรียศาสตร์” ของจินตภาพ พบว่า มีจุดเด่นสามประการ คือ 1) การสร้างจินตภาพ มีพื้นฐานจากการตื่นตัวในความงามของธรรมชาติ การสังสมประสมการณื่อด้านสุนทรียศาสตร์และการบ่มเพาะด้านการศึกษาเรียนรู้ ประเด็นที่สองการปรากฏจินตภาพ พลิกแพลงได้หลายรูปแบบ เช่น แบบ “การเชื่อมโยงจินตภาพ” แบบ “การก้าวกระโดดจินตภาพ” และ “การผันเปลี่ยนเวลาของจินตภาพ” เป็นต้น และประเด็นที่สาม คือการผสมผสานจินตภาพกับสัญลักษณ์ทางภาษา แสดงให้เห็นถึงหลัก “ความเลือนราง” “ความเสมือนจริง” “การพลิกแพลง” และ “ความเป็นคนตรี” ของจินตภาพ ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษที่แท้จริง

บทที่ 5 บทสรุป

สำหรับผู้สนใจการศึกษาบทกวีแนวนี้ 3 สิ่งที่ไม่อาจจะลืมเลือนได้เลย คือ 1) อย่าลืมนึกว่า บทกวีไม่ใช่การบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ หรือบันทึกเรื่องจริงของใคร เพราะนักกวีเพียงเกิดแรงบันดาลใจแล้วนำมาใช้ประพันธ์ขึ้นเท่านั้น 2) จำไว้ว่า พรสวรรค์เท่านั้นที่จะสะท้อนให้เห็นบทกวีที่ซึ่งกินใจได้ 3) บทกวีที่สวยงามมักสะท้อนเรื่องราวใกล้ตัวในชีวิตประจำวันให้เห็นอย่างชัดเจนและแฝงข้อคิดความเป็นจริงเอาไว้ด้วย

เมื่อมองจินตภาพกวีของเจิงชินในภาพรวม อาจสรุปว่า เป็น “เอกภาพแห่งแนวคิดเชิงบรรยายกับแนวคิดจินตภาพ” ซึ่งก็คือ เอกภาพของการวิภาษ “สภาพความเป็นจริง” และ “ความเป็นจริงแห่งศิลปะ” อันเป็นสาระสำคัญยิ่งในการสร้างสรรค์ การชื่นชมวิเคราะห์ และการศึกษาบทกวี

กล่าวโดยสรุปได้ว่า บทกวีของเจงจินมีความล้ำค่า เพราะผู้เขียนใส่ใจในรายละเอียดของตัวละคร หรือองค์ประกอบที่นำมาร้อยเรียงขึ้นเป็นบทกวี ทำให้เกิดความสวยงามและมีความจริงใจใกล้เคียงกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน